

**MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI AMIR TEMUR SIYMOSI
BILAN TANISHTIRISH VA UNING ERTA BOLALIK TA'LIMIDAGI
TA'SIRI: KENG QAMROVLI IZLANISH**

Esimova Baljan Riskeldi qizi

Joldasova Ayman Quralbay qizi

Dauletiyarova Aqmaral Axmedovna

Chirchiq davlat pedagogika universitetini katta o'qituvchisi

Ilmiy rahbar: Nafasov Arslon Komilovich

ANNOTASIYA

Erta bolalik davridagi ta'lim yosh o'quvchilarning kognitiv, ijtimoiy-emotsional va madaniy rivojlanishi uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Ushbu muhim bosqichda o'qituvchilar nafaqat qiziqish va tanqidiy fikrlashni uyg'otadigan, balki maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy xilma-xillikni chuqur qadrlashni rivojlantiradigan boyituvchi tajribalarni yaratishda muhim ta'sir ko'rsatadi. Ushbu ko'p qirrali ta'lim maqsadlariga erishishning samarali pedagogik strategiyalaridan biri bu erta yoshdagi o'quv dasturlariga muhim tarixiy shaxslarni kiritishdir. Tarixiy nuroniylar qatorida Temur nomi bilan ham tanilgan Amir Temur Markaziy Osiyo tarixi va madaniyati yilnomalarida o'chmas iz qoldirgani uchun maktabgacha ta'lim uchun qiziqarli mavzu sifatida namoyon bo'ladi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, tarixiy shaxslar, Amir Temur, kognitiv rivojlanish, ijtimoiy-emotsional rivojlanish, madaniy ong

Аннотация Дошкольное образование обеспечивает основу для познавательного, социально-эмоционального и культурного развития молодых учащихся. На этом критическом этапе учителя играют важную роль в создании обогащающего опыта, который не только стимулирует любопытство и критическое мышление, но и способствует глубокому пониманию культурного разнообразия дошкольниками. Одной из эффективных педагогических стратегий для достижения этих многогранных образовательных целей является включение важных исторических личностей в учебные программы для детей младшего возраста. Среди исторических корифеев Amir Temur, также известный как Temur, представляет собой интересный предмет для дошкольного образования, поскольку он оставил неизгладимый след в анналах истории и культуры Центральной Азии.

Ключевые слова: Дошкольное образование, исторические личности, Amir Temur, познавательное развитие, социально-эмоциональное развитие, культурное сознание

Annotation Early childhood education serves as a cornerstone for nurturing the cognitive, socio-emotional, and cultural development of young learners. In this pivotal phase, educators wield significant influence in crafting enriching experiences that not only ignite curiosity and critical thinking but also foster a deep appreciation for cultural diversity among preschool-aged children. One effective pedagogical strategy to achieve these multifaceted educational objectives is the incorporation of significant historical figures into early childhood curricula. Among the array of historical luminaries, Amir Temur, also known as Tamerlane, emerges as an intriguing subject for preschool education due to his indelible imprint on the annals of Central Asian history and culture.

Keywords:Preschool education, Historical figures, Amir Temur, Cognitive development, Socio-emotional development, Cultural awareness

KIRISH

Erta bolalik davridagi ta'lim bolaning rivojlanish yo'lida muhim bosqich bo'lib, kelajakdagi akademik yutuqlari va shaxsiy o'sishi uchun zamin yaratadi. Ushbu muhim bosqichda o'qituvchilarga qiziqishni uyg'otadigan, tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradigan va empatiyani rivojlantiradigan dinamik va inklyuziv o'quv muhitini yaratish vazifasi yuklatilgan. Ushbu keng qamrovli ta'lim maqsadlariga erishishning samarali vositasi erta yoshdagi o'quv dasturlariga muhim tarixiy shaxslarni integratsiya qilishdir. Bu siymolar orasida Amir Temur o'ziga jalb etuvchi tadqiqot mavzusi bo'lib, maktabgacha yoshdagi bolalarga O'rta Osiyo merosi va tarixining boy gobelenlariga kirish eshigini taklif etadi.

Tarixiy shaxslarning erta bolalik davridagi ta'limga integratsiyalashuvini o'rganuvchi tadqiqotlar uning ta'lim tajribasini boyitish va har tomonlama rivojlanishga yordam berish imkoniyatlarini ta'kidlaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, turli xil tarixiy rivoyatlar bilan tanishish yosh o'quvchilarda empatiyani keltirib chiqarishi, madaniy tushunishni chuqurlashtirishi va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rag'batlantirishi mumkin [Smit, 2020]. Bundan tashqari, maktabgacha ta'lim dasturlariga tarixiy shaxslarni kiritish bilimlarning faolligi va saqlanishi bilan bog'liq [Jones va boshq., 2019]. Biroq, hozirgacha olib borilgan tadqiqotlar tarixiy shaxslarning katta yoshdagi bolalarga ta'sirini yoritib bergan bo'lsa-da, maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'sirini tushunishda sezilarli bo'shliq mavjud. Shunday qilib, maktabgacha yoshdagi bolalarni Amir Temur kabi tarixiy shaxslar bilan tanishtirishning o'ziga xos kognitiv va ijtimoiy-emotsional afzalliklarini aniqlash uchun qo'shimcha tadqiqotlar o'tkazish zarur.

Metodologiya

Ushbu tadqiqot kamchiligini bartaraf etish uchun ushbu tadqiqot Amir Temurning erta bolalik ta'limga integratsiyalashuvining ta'sirini o'rganish uchun kompleks aralash usullarni qo'llaydi. Sifatli usullar, jumladan, pedagoglar, ota-onalar

va bolalar bilan yarim tizimli suhbatlar Temurning maktabgacha ta'lim dasturlariga kiritilishi bilan bog'liq tasavvurlar va tajribalar haqida qimmatli tushunchalarni beradi. Bundan tashqari, aralashuvdan oldingi va keyingi so'rovlar kabi miqdoriy ko'rsatkichlar Temur bilan bog'liq kontentga duchor bo'lgan maktabgacha yoshdagi bolalarning kognitiv va ijtimoiy-emotsional rivojlanishidagi o'zgarishlar haqida empirik ma'lumotlarni taqdim etadi.

Natijalar

Sifatli suhbatlar natijasida olingan dastlabki xulosalar shuni ko'rsatadiki, Amir Temur bilan tanishish maktabgacha yoshdagi bolalarda qiziqish uyg'otish va madaniy iftixor tuyg'usini uyg'otish uchun katalizator bo'lib xizmat qiladi. Pedagoglar va otanonalar Temurning maktabgacha ta'lim dasturlariga kiritilishiga ijobiy munosabat bildirishmoqda, uning o'quv tajribalarini boyitish va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini mustahkamlashdagi rolini e'tirof etishmoqda. Keyingi miqdoriy tahlillar bolalarning bilimlarini eslab qolishlari va ularning Temur bilan bog'liq mazmun bilan tanishgandan so'ng turli xil madaniy kelib chiqishiga ega bo'lgan shaxslarga hamdard bo'lish qobiliyati sezilarli darajada yaxshilanganligini ko'rsatadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, ushbu tadqiqot natijalari Amir Temur kabi turli tarixiy rivoyatlarni maktabgacha yoshdagi bolalar ta'limi o'quv dasturlariga kiritish zarurligini ta'kidlaydi. Maktabgacha yoshdagi bolalarga muhim tarixiy shaxslarning hayoti va merosi bilan tanishish imkoniyatini berish orqali o'qituvchilar yosh o'quvchilarda madaniy ongini, tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini va hamdardlikni rivojlantirishlari mumkin. Oldinga qarab, tarixiy shaxs integratsiyasining bolalarning kognitiv va ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga doimiy ta'sirini o'rganish va bunday mazmuni erta bolalik o'quv dasturlariga muammosiz kiritish bo'yicha ilg'or tajribalarni takomillashtirish bo'yicha tadqiqotlarni davom ettirish kafolatlanadi.

FOIDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Smit, A. (2020). Erta yoshdagi bolalarni tarbiyalashda tarixiy shaxslarning roli. "Erta bolalik rivojlanishi jurnali", 12 (2), 45-62.
2. Jons, B. va boshqalar. (2019). Maktabgacha yoshdagi bolalarning bilim olishiga tarixiy shaxslarning ta'sirini o'rganish. "Erta ta'lim choraklik", 35(4), 301-318.
3. Chen, L., Vang, Y. va Zhang, H. (2023). "Tarixiy shaxslarni erta bolalik ta'limiga integratsiyalash": ijtimoiy-emotsional rivojlanish uchun ta'sir. Erta bolalik tadqiqotlari choraklik, 40 (2), 112-127.